

**Usnesení Evropského výboru regionů – Přezkum politiky soudržnosti na období 2021–2027
v polovině období**

(C/2025/3474)

s ohledem na:

- Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU), a zejména články 164, 174, 175, 177, 178 a 307 této smlouvy;
- sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě – *Modernizovaná politika soudržnosti: přezkum v polovině období* – COM(2025) 163 final;
- návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období – COM(2025) 123 final;
- návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1057, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+), pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev – COM(2025) 164 final;
- aktuální postoj Evropského výboru regionů vyjádřený zejména ve stanovisku *Přezkum a návrh revize VFR na období 2021–2027, Usnesení o regionální mimořádné podpoře na rekonstrukci (RESTORE) a o opatřeních v rámci EZFRV k poskytnutí pomoci členským státům postiženým přírodními katastrofami* a stanovisku *Obnovená politika soudržnosti v období po roce 2027, která nikoho neopomíná*;

vzhledem k těmto důvodům:

- legislativní rámec pro politiku soudržnosti stanoví, že přezkum v polovině období musí být proveden na základě posouzení a návrhů na přidělení částky flexibility, jež měly být předloženy do 31. března 2025, přičemž řídicí orgány již tato posouzení a návrhy předložily;
- hlavním posláním politiky soudržnosti je v souladu s článkem 174 SFEU posilovat územní, hospodářskou a sociální soudržnost v Evropské unii. Veškerá opatření k přerozdělení zdrojů politiky soudržnosti musí tento úkol zohledňovat a nesmí omezit schopnost této politiky plnit její dlouhodobé cíle;
- politika soudržnosti se musí řídit zásadami sdíleného řízení, víceúrovňové správy, partnerství a místního přístupu. Proto je třeba rázně odmítnout jakákoli přímá či nepřímá opatření směřující k centralizaci politiky soudržnosti;
- spolunormotvůrci vyzvali VR, aby svůj postoj vyjádřil ve velmi krátké lhůtě, která Výboru neumožňuje vypracování stanoviska, nýbrž pouze odpověď formou tohoto naléhavého usnesení.

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR):

1. souhlasí s Evropskou komisí, že podporu zasluhují jak stávající, tak nové priority EU, jako jsou konkurenceschopnost a dekarbonizace, obrana, cenově dostupné bydlení, transformace energetiky, vodohospodářská odolnost a specifické výzvy, jimž čelí regiony při východní hranici. Vítá záměr navýšit investice do těchto naléhavých priorit a oceňuje dobrovolné pojetí tohoto návrhu;
2. zdůrazňuje, že soudržnost je základním cílem stanoveným Smlouvami a programy politiky soudržnosti na období 2021–2027 již podporují investice spadající do řady těchto oblastí i jiných priorit EU, že se chystají dodatečné investice v rámci politiky soudržnosti a že termín pro předložení posouzení a návrhů na konečné přidělení částky flexibility v rámci přezkumu těchto programů již uplynul;

3. vítá novou možnost podpořit prostřednictvím EFRR projekty zaměřené na dekarbonizaci velkých podniků a také zmírnění podmínek pro podporu z Fondu pro spravedlivou transformaci (FST) určenou na projekty prováděné velkými podniky, a to vzhledem k vedlejšímu účinku těchto podniků na regionální inovace a vytváření pracovních míst, ale také k dopadu, který tyto projekty mohou mít na snižování emisí skleníkových plynů na daných územích. V neposlední řadě vítá rozšíření možností využít fond ESF+ na přizpůsobení pracovníků a podniků novým průmyslovým procesům spojeným s dekarbonizací výrobních kapacit a na rozvoj dovedností v oblasti bezpečnosti a obrany;
4. vyzývá proto Evropskou komisi, aby bezodkladně provedla přezkum programů v polovině období, ke kterým již posouzení a návrhy byly předloženy, aby nedošlo k průtahům při provádění. Tím nesmí být dotčena možnost řídicích orgánů předložit dle vlastního uvážení další návrhy na změny programů v návaznosti na případné změny legislativy;
5. konstatuje, že návrhy Evropské komise regionům nepřinášejí žádné nové ani dodatečné finanční prostředky na uvedené priority, nýbrž pouze podporují přerozdělení částek, které již pro ně byly vyčleněny v rámci Fondu soudržnosti, EFRR, FST a ESF+, a to buď do programů politiky soudržnosti na základě jiného/preferenčního souboru pravidel, nebo do centrálně řízených nástrojů;
6. z toho důvodu žádá Evropskou komisi, aby urychleně navrhla, jak zajistit opravdové dodatečné zdroje na tyto nové i průběžné priority EU, a to prostřednictvím revize národních plánů pro oživení a odolnost nebo navýšením finančních prostředků v rámci programů podléhajících sdílenému řízení, jako tomu bylo v případě pomoci při oživení pro soudržnost a území Evropy (REACT-EU). Národní plány pro oživení a odolnost je třeba revidovat včetně milníků, a to zejména v zemích, kde jsou příliš ambiciózní. Mezi jinými upozorňuje na nejednotné milníky členských států ve své zprávě Evropský účetní dvůr;
7. znovu vyjadřuje svůj názor, že budoucí víceletý finanční rámec by měl být navržen tak, aby byla v případě nových priorit a mimořádných událostí zajištěna flexibilita a akceschopnost ve všech pilířích a způsobech řízení, a to mimo jiné např. začleněním většího fondu na mimořádné události a všeobecné rezervy pro zajištění flexibility v případě krizí do VFR od samého počátku;
8. upozorňuje, že změny navržené Evropskou komisí včetně neomezeného přerozdělení prostředků a příznivějšího zpracování projektů dle nových priorit ve srovnání se stávajícími mírami spolufinancování by mohly způsobit, že se bude dramaticky lišit dostupnost zdrojů na nové a probíhající priority. Řídicí orgány a příjemci se tak mohou ocitnout bez prostředků potřebných k naplnění svých závazků a očekávání;
9. konstatuje, že návrh může ovlivnit celkové investice v EU, protože bude možné uplatnit 100 % míru spolufinancování namísto podílů od 40 do 85 %. Uznává však, že vyšší míra spolufinancování EU má velký význam pro regiony s rozpočtovými omezeními pro udržení financování EU na vysoké úrovni;
10. rozumí přání podpořit investice, zdůrazňuje nicméně, že zvýšení míry spolufinancování na 100 % pro všechny regiony nejvíce pomůže těm nejrozvinutějším z nich a méně rozvinuté regiony o prostředky připraví;
11. vyzývá členské státy k zachování průběžného spolufinancování z vlastních prostředků a udržení celkové míry investic do regionů a obcí podle původního plánu; Veškeré změny programů ovlivňující rozdělení jejich prostředků by měly být v souladu se zásadami partnerství a víceúrovňové správy prováděny pouze se souhlasem územních partnerů;
12. konstatuje, že návrh zavádí výrazné uvolnění pravidel pouze u těch prioritních os a specifických programů, jež souhlasí s přesunem nejméně 15 % svých prostředků na určené priority, což může způsobit složitější situace, kde se prioritní osy v témže programu budou provádět podle různých pravidel, a pomalejší provádění. Dále poukazuje na riziko, že tím může dojít ke změnám motivovaným nejen potenciálem místních a regionálních orgánů přispět k prioritám EU, ale také jednoduššími pravidly. Vzhledem k pokročilé fázi programového období a vysoké míře přidělení zdrojů vyzývá Evropskou komisi, aby zvážila snížení aktuálně povoleného 15 % přesunu prostředků přidělených v programech, a navrhuje, aby příslušné omezení zohledňovalo též úpravy navržené v již předložených přezkumech v polovině období, pokud jsou v souladu s novými prioritami EU;

13. vyzývá proto Radu a Evropský parlament jako spolunormotvůrce k zavedení jasných záruk sloužících ke zmírnění těchto rizik, a to odstraněním falešných pobídek a využitím příležitosti dané tímto legislativním návrhem v podobě skutečného zjednodušení a flexibility pro všechny regiony EU. Zjednodušení pravidel rovněž nesmí motivovat k odklonu prostředků od dlouhodobých cílů udržitelného rozvoje ani oslabovat environmentální a sociální integritu projektů;
14. souhlasí, že investice do velkých podniků jsou důležité k posílení konkurenceschopnosti, obrany a dekarbonizace, protože řídí výzkum, inovace, znalosti a přenos technologií směrem k ostatním společnostem v jejich hodnotovém řetězci, včetně energeticky náročných odvětví, která se potýkají s náročnými výzvami transformace;
15. v návaznosti na své usnesení *Priority Evropského výboru regionů na období 2025–2030* konstatuje, že malé a střední podniky, rodinné podniky a živnostníci tvoří páteř místních komunit a udržitelného rozvoje, a poukazuje též na jejich význam v dodavatelských a hodnotových řetězcích větších podniků v ekosystému. Vzhledem k nedávným zkušenostem některých regionů a měst vyjadřuje znepokojení nad určitými investicemi, jež mohou směřovat do technologických či jiných odvětví a mohou mít potenciálně nepříznivé dopady na strategickou autonomii EU;
16. pokládá za znepokojivé, že nebylo provedeno žádné posouzení dopadů ani možných dopadů územních;
17. zdůrazňuje, že dnešní i budoucí politika soudržnosti musí být prováděna na základě aktivní subsidiarity a v souladu se zásadami decentralizace, víceúrovňové správy a partnerství.

V Bruselu dne 15. května 2025.

předsedkyně
Evropského výboru regionů
Kata TÚTTŐ